

3. Forholdet til grundlovens § 75, stk. 2

3.1. Grundlovens § 75, stk. 2, har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Den, der ikke kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder.”

Det er almindeligt antaget i den statsretlige litteratur, at bestemmelsen i § 75, stk. 2, indebærer en pligt for det offentlige til at sikre, at der består et offentligt forsørgsvæsen, der sikrer enhver, der ikke kan klare sig selv, og hvis forsørgelse ikke påhviler andre, en egentlig ret til hjælp, jf. bl.a. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret 2, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 784, og Henrik Zahle, Dansk forfatningsret 3, 2. udgave (1997), side 202.

Retten til hjælp af det offentlige er således betinget af, at den pågældende ikke kan ernære sig eller sine, og at forsørgelsen af den pågældende ikke påhviler nogen anden.

Bestemmelsen angiver ikke omfanget af hjælpen. Det antages imidlertid, at § 75, stk. 2, forudsætter, at det påhviler det offentlige at garantere det fornødne forsørgelsesgrundlag, ”således at ingen omkommer af nød”, jf. Alf Ross, a. st., side 784.

Det har i den statsretlige litteratur været drøftet, om udlændinge, som befinder sig Danmark, er omfattet af den personkreds, som efter grundlovens § 75, stk. 2, skal sikres ret til hjælp af det offentlige. Spørgsmålet er i nyere statsretlige litteratur besvaret bekræftende, jf. bl.a. Henrik Zahle, a. st., der samtidig anfører, at det offentliges forpligtelser begrænses af adgangen til at bringe den pågældende ud af landet.

3.2. Om forholdet mellem grundlovens § 75, stk. 2, og bestemmelsen i § 26, stk. 1, 2. pkt., i lov om aktiv socialpolitik bemærkes følgende:

Det må først vurderes, om en starthjælpsmodtager, der lever sammen med en kontanthjælpsmodtager, er omfattet af den personkreds, der af det offentlige skal garanteres en egentlig ret til hjælp. Dette forudsætter som nævnt, at starthjælpsmodtageren ikke kan ernære sig eller sine, og at forsørgelsen af den pågældende ikke påhviler nogen anden.

Det er bl.a. en betingelse for at modtage starthjælp, at den pågældende person ikke har mulighed for at skaffe det nødvendige til sin egen eller familiens forsørgelse, og at behovet ikke kan dækkes gennem andre ydelser, jf. § 11, stk. 2, nr. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik. Samlevende har endvidere ikke – som ægtefæller – forsørgelsespligt over for hinanden, og

forsørgelsen af den pågældende starthjælpsmodtager vil derfor ikke påhvile den anden samlever.

På den baggrund må det antages, at det offentlige skal garantere de omhandlede starthjælpsmodtagere – hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden – en egentlig ret til hjælp.

Det må dernæst vurderes, om det offentlige ved lovgivning eller regler udstedt i medfør heraf har garanteret de omhandlede starthjælpsmodtagere en ret til hjælp, der sikrer dem et fornødent forsørgelsesgrundlag.

Som nævnt indebærer bestemmelsen i § 26, stk. 1, 2. pkt., at starthjælpen for en person, der er samlevende med en kontanthjælpsmodtager, kan blive nedsat til 0 kr. Hertil kommer, at der ikke ved andre offentlige ordninger end starthjælpen, er sikret de pågældende starthjælpsmodtagere en ret til den fornødne hjælp.

For modtagere af introduktionsydelse gælder som anført, at § 26, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Der kan derfor også i forhold til denne kreds af personer være tilfælde, hvor det offentlige ikke har sikret det fornødne forsørgelsesgrundlag.

På den anførte baggrund er det regeringens opfattelse, at det offentlige – med bestemmelsen i § 26, stk. 1, 2. pkt., i lov om aktiv socialpolitik – ikke har sikret en retstilstand, der lever op til de krav, som grundlovens § 75, stk. 2, stiller.

Det er derfor efter regeringens opfattelse nødvendigt hurtigst muligt at ændre § 26, stk. 1, 2. pkt., i lov om aktiv socialpolitik, således at kommunerne i medfør af den foreslåede ændrede affattelse af bestemmelsen opnår grundlag for til den omhandlede personkreds at udbetale et beløb, der ikke rejser spørgsmål i forhold til grundlovens § 75, stk. 2.

Dette er baggrunden for, at regeringen i forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag har anmodet om, at behandlingen af forslaget fremskyndes mest muligt. Endvidere foreslås det, at der med tilbagevirkende kraft skabes hjemmel i lov om aktiv socialpolitik til at udbetale det beløb, som starthjælpen eller introduktionsydelsen siden 1. juli 2002 har været nedsat med, til de personer, der er blevet berørt af § 26, stk. 1, 2. pkt.

4. Den fremtidige ordning

Kontanthjælp på forsørgersatsen, som er 10.522 kr. om måneden, vil sammen med starthjælpsatsen på 4.231 kr. om måneden udgøre en samlet hjælp til et samlevende par på et niveau, der ligger omkring mindstelønnen. Hertil kommer eventuelle forsørgertillæg, som udgør 1.058 kr. pr. barn, dog højst 2 tillæg pr. husstand. Det er ikke i overensstemmelse med re-